

- Foreldre som ikke blir enige etter samlivsbrudd, har ofte personlighetsforstyrrelser

De føler seg krenket, vil ha kontroll og har hang til å manipulere. Personlighetsforstyrrelser kan være årsak til foreldrekonflikter der megling ikke fører frem, mener psykolog.

Lene Skogstrøm

Publisert: 07.jun. 2013 09:58 Oppdatert: 07.jun. 2013 10:01

- I saker med høy konflikt etter samlivsbrudd har ofte en av foreldrene klare innslag av personlighetsforstyrrelse, sier psykolog Knut Ragnar Knudsen.

Han har lang erfaring som sakkyndig psykolog i familie- og barnevernssaker i retten. Han mener det er en side av saken i debatten om foreldre i høy konflikt etter samlivsbrudd som sjelden kommer frem: det er ikke alltid slik at begge foreldre er interessert i å komme frem til en løsning for barnets beste.

Skylder på omgivelsene

- Det er på tide at noen henger bjellen på katten og sier dette i klartekst. I saker der foreldre ikke kommer til enighet, og der konflikten trekker i langdrag, er ofte minst én av foreldrene preget av et ønske om detaljstyring og kontroll, mistenksomhet, underliggende aggresjon og en hang til å manipulere. De føler seg lett krenket og legger skylden på omgivelsene. Dette er trekk ved folk med personlighetsforstyrrelser, og mange har ikke et reflektert forhold til sine egne reaksjoner, påpeker Knudsen.

- Dette vanskeliggjør en rasjonell tilnærming til å samarbeide om omsorg for barn etter et samlivsbrudd.

Ikke mottagelige for råd og veiledning

Aftenposten har denne uken skrevet om ordningen med obligatorisk megling etter samlivsbrudd, som alle foreldre med barn under 16 år blir innkalt til når de velger å gå fra hverandre. Et av fire foreldrepar er i høy konflikt, og debatten mellom fagfolk og politikere går om hvordan man

skal møte disse parene. Knudsen mener at de som arbeider med foreldre i høy konflikt – blant annet på familievernkontorene – baserer seg på at foreldre er mottagelige for rådgivning og veiledning. Men i realiteten er det ikke alltid slik.

- Psykologer er blitt engstelige

Knudsen mener at både familievernkontor, barnevern, domstoler og politikere er så engstelige for å krenke en av partene i slike konflikter at man ikke våger å ta opp dette.

- Dette gjelder også psykologer som er sakkyndige i rettsapparatet, sier han.

- Jeg har skrevet 300 sakkyndigrapporter de siste 23 årene, og har tatt opp foreldrenes personlighetsforstyrrelse når det har vært aktuelt. Det er jeg blitt innklaget til fagetisk råd i Norsk Psykologforening for seks-syv ganger, som regel av en av partene i konflikten, sier Knudsen.

- Det har vært en økning av slike klagesaker, og det gjør at flere sakkyndige er blitt mer fryktsomme i sine uttalelser. Forsiktigheten skyldes frykt for å bli innklaget til Fagetisk råd i Norsk Psykologforening eller til Fylkesmannen.

Knudsen mener at den rådende holdningen om at alle foreldre skal behandles som rasjonelle, går ut over barna. De blir utsatt for emosjonelle påkjenninger over lang tid mens foreldre krangler.

Ikke bare personlighetsforstyrrelser

Leder for Foreningen for Sakkyndige Psykologer, Katrin Koch, mener Knudsen prinsipielt har rett i at mange foreldre har med seg noe i bagasjen som gjør dem lite forhandlingsdyktige i en meglingsituasjon, eller som kan gjøre dem uegnet til å ha omsorg for barn.

- Men å begrense det til diagnosen personlighetsforstyrrelser er ikke hensiktsmessig. Det er mange typer psykiske vanskeligheter det dreier seg om, i tillegg til volds- og rusproblematikk.

Hun legger til at det ikke alltid er et mål å få foreldre til å bli enige hvis de ikke kan bli det uten stort press – eller det ikke er til beste for barna.

Forsker: Farefullt med diagnostiske merkelapper

Knudsen får motbør fra andre psykologer: det er ikke hensiktsmessig å sykeliggjøre foreldre i konflikt.

Forsker Wenke Gulbrandsen ved Psykologisk Institutt ved Universitetet i Oslo har sett på hvilke grunner som kjennetegner foreldre som ikke blir enige i meglings situasjonen etter samlivsbrudd.

- Utgangspunktet for en meglers virksomhet må være å møte begge foreldre som tilregnelige og omsorgsfulle personer. Konflikten mellom dem kan gjøre at foreldre mister fotfestet og oppfører seg på måter som kan fremstå som irrasjonelle. Det er farefullt å definere slike reaksjoner som personlighetsforstyrrelser eller benytte andre diagnostiske merkelapper om personen. Da kan megleren fort bli en part i saken og miste sin posisjon som støttespiller for begge, sier hun.

Klager på psykologers personbeskrivelser

Leder i Fagetisk råd i Norsk Psykologforening, Giske Holst, sier at høyt konfliktnivå kan få frem destruktive sider hos mennesker, men som ikke av den grunn kan kalles personlighetsforstyrrelser.

- Det er riktig at vi får noen klager til Fagetisk råd som går på hvordan partene er beskrevet av den sakkyndige i barnefordelingssaker, for eksempel gjennom bruk av diagnoser. Folk klager også fordi de oppfatter den sakkyndige som partisk, eller fordi man er uenig i vurderingene og konklusjonen, sier hun. Det er viktig at den sakkyndige holder seg til sitt mandat, og at vurderingene er tilstrekkelig begrunnet.

Må regne med klager

Holst mener sakkyndige må være forberedt på å bli påklaget:

- **Vi ser at det ikke er uvanlig å angripe den sakkyndiges faglighet hvis man kommer dårligere ut enn den andre parten. Bak klagen kan det ligge et ønske om å få omgjort beslutningen. Domstolen lytter i stor grad til den sakkyndiges anbefaling.**

Sykeliggjøring kan låse konflikten

Tidligere leder i det etiske fagrådet, Nina Dalen, påpeker at det er en lite konstruktiv tilnæringsmåte å stemple den ene som syk. Det bidrar heller til å låse konflikten ytterligere.

Etter å ha lest flere hundre sakkyndigrapporter fra sine ni år i etisk fagråd støtter hun ikke Knut Ragnar Knudsens uttalelse om at psykologer unngår å ta opp denne problematikken.

- Psykologer tør å henge bjellen på katten, noen ganger fører det til klage. For psykologforeningen er klager en tillitserklæring og en god

hjelp i arbeidet med å sikre høy kvalitet også på arbeidet til sakkyndige psykologer. Jeg vet ikke hva han mener de skulle frykte, sier Dalen.

http://www.bt.no/familie-og-oppvekst/--Foreldre-som-ikke-blir-enige-etter-samlivsbrudd_-har-ofte-personlighetsforstyrrelser-2910749.html